



Luovien alojen systeminen muutosalto - visiosta vaikuttavuudeksi

**Pirkanmaan luovien alojen innovaatioportfolio
Taidekaupunki 2.1, 17.3.2026**

Mistä on kyse?

- Kulttuuri- ja luovat alat tarvitsevat kokonaisvaltaisempaa näkemystä tulevaisuuden muutostarpeista
- Tilannekuvan kokoaminen, erityisesti kehittämistoimista Pirkanmaalla
- TKI-osaamisen vahvistuminen ja myös kansainvälistymisen edistäminen
- Tarve luoda alusta ja foorumi sille dialogille mikä synnyttää monialaista yhteistyötä ja uusia innovaatioita
- Innovaatioiden syntymisen siemen on uudelleen ajattelussa, aktiivisessa kuuntelemisessa ja jaettujen arvojen pohjalta nousevassa tarpeessa tehdä toisin.
- Täytyy ajatella luovien alojen kehittämistoiminnan rakenteita, toiminta- ja rahoitusmalleja ihan uudella tavalla, koska tähänastinen tapa ei tuota sellaista systeemistä muutosta, mitä nyt tarvitaan

Rahoituksen tavoite

- Tavoitteena on lisätä TKI-toimintaa tekevien yritysten määrää ja parantaa näiden yritysten innovaatiokyvykkyyttä tukemaan kysyntä- ja asiakaslähtöistä arvonluontia.
- **Rahoituksella tuetaan alueellisia innovaatioekosysteemejä---ja pk-yritysten aktivoimista TKI-toimintaan.** Kohderyhmänä taide-, kulttuuri ja luovien alojen mikro- ja pk-yritykset, sekä muut alan organisaatiot (Y-tunnus ja liiketoiminnan tekeminen kriteerinä, välillisenä kohderyhmänä myös muut toimijat)
- Toteuttajina Tampereen ammattikorkeakoulu ja Tampereen kaupunki
- Hankeaika 1,5v, 1.1.2026-30.6.2027
- Rahoitus 148 640€ alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) -määrärahaa + toteuttajien omarahoitus 20%.

Taustalla tarve

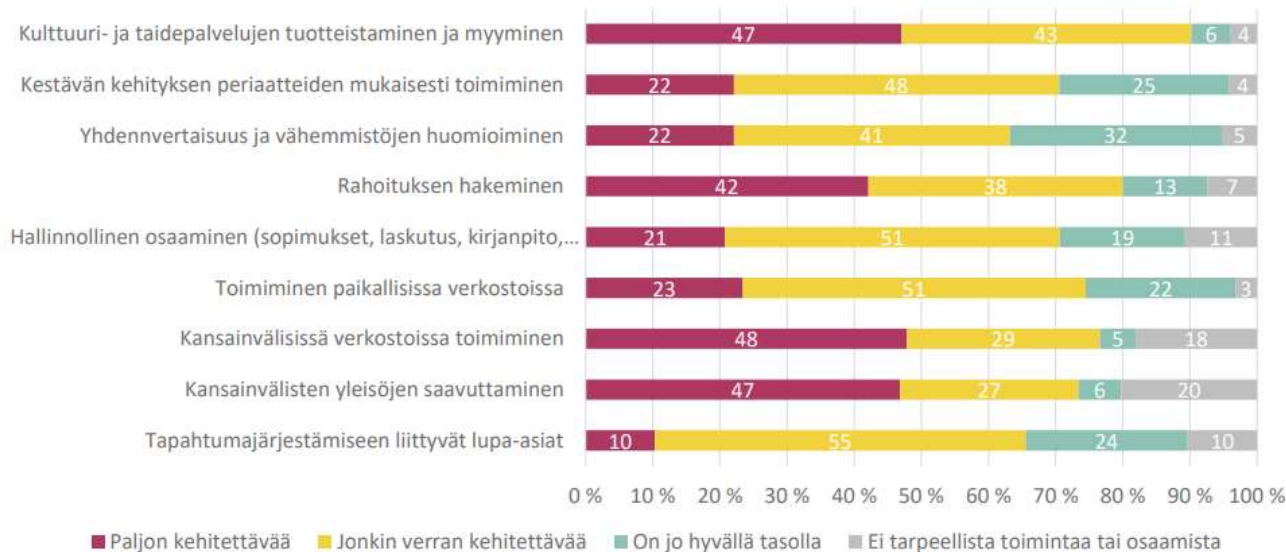
- Uutta luovasta lähtökohdastaan huolimatta, toimialalla ei ole perinteisen TKI-toiminnan mekanismien tuntemusta ja ulkopuolisen rahoituksen hankinnan kyvykkyyttä, verrattuna muihin perinteisempiin toimialoihin.
- Luovien alojen organisaatiot aliedustettuina erilaisissa strategiaprosesseissa
- Alueellinen rahoituksen jakautuminen: esim BF vuosina 2017-2022 jakanut yritystukia luoville aloille 133MEUR, josta Uusimaa 85%, Pirkanmaa 2,7%
- Pirkanmaan luovan alan yritykset tunnistivat **keskeiseksi haasteeksi ja pullonkaulaksi vähäisen ulkoisen rahoituksen sekä tuote- ja liiketoiminnan kehittämisen resurssit.** (Luovien alojen ekosysteemin kehitys –hanke)
- Pirkanmaan kulttuuri- ja tapahtumabarometrin (2025) vastaajista 80% ilmoitti, että rahoituksen hakemisen osaamisessa on paljon tai jonkun verran kehitettävää.

Pirkanmaan tapahtuma- ja kulttuuribarometri 2025

TAMPERE.
FINLAND

Osaamisen ja oman toiminnan kehittämisen tarpeet

Osaamisen kehittäminen 2025, Tampere

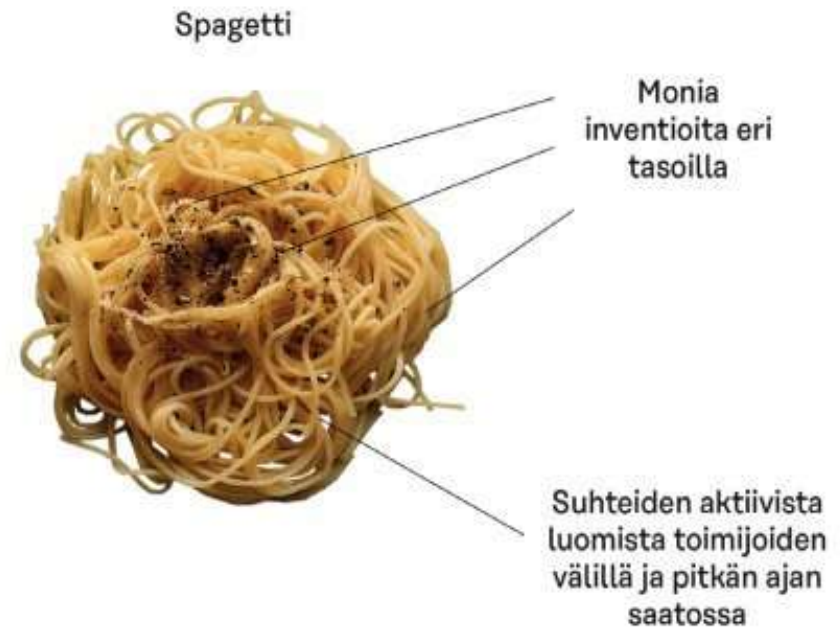
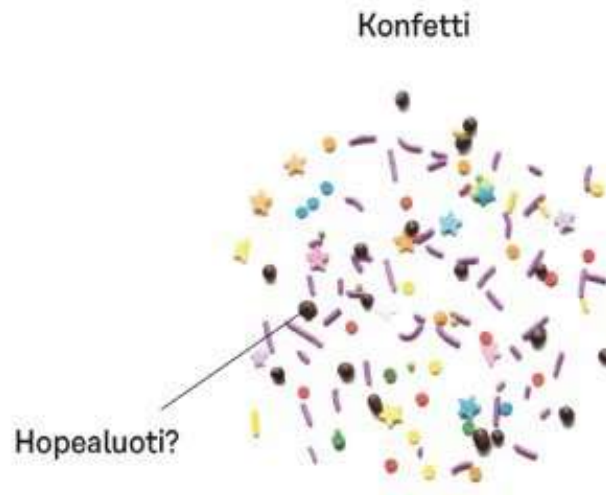


- Eniten kehitettävää on:
 - kulttuuri- ja taidepalvelujen tuotteistamisessa ja myymisessä
 - rahoitusten hakemisessa
 - Kansainvälisissä verkostoissa toimimisessa ja kansainvälisten yleisöjen tavoittamisessa.

Luovien alojen määritelmä



Pistemäiset hankkeet vs. systeeminen lähestymistapa



Innovaatioportfoliosta:

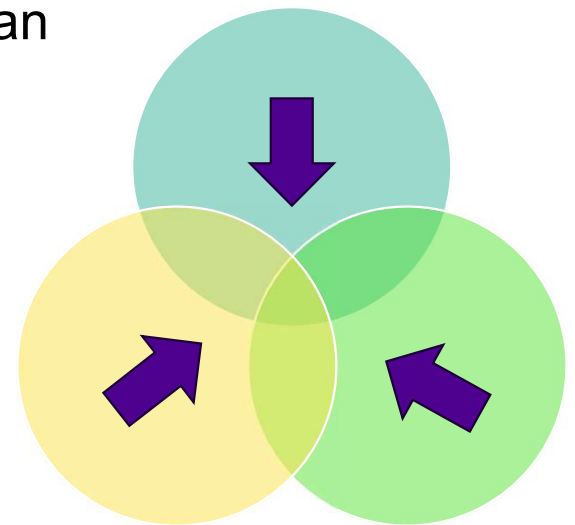
- **Innovaatioportfoliolla** tarkoitetaan kokonaisuutta, joka kokoaa yhteen alan kehittämistarpeet, hankkeet, ideat, verkostot ja toimintamallit siten, että niiden vaikutuksia, kokonaisuutta ja etenemistä voidaan johtaa, koordinoida ja priorisoida systemaattisesti.
- Tavoitteena on saada **yhteinen tilannekuva** siitä, mitä kentällä tapahtuu
- Innovaatioportfolion vaikuttavuuden hahmottelu pyrkii tarjoamaan työkaluja, joilla ekosysteemi **voi synnyttää jaetun käsityksen kollektiivisesta vaikuttavuudestaan, jakaa merkityksellisen tavoitteen ja tunnistaa keinot, joilla muutosta voidaan synnyttää.**
- Innovaatioportfolioiden vaikuttavuus onkin ekosysteemistä vaikuttavuutta. Tämä viittaa tapoihin, joilla monien toimijoiden yhdessä toteuttamat lukuisat ohjelmat ja projektit voivat yhdessä edistää systeemistä muutosta”. (Sitra)

Hankkeen tavoitteet:

- edistää systeemistä muutosta luovilla aloilla
- vahvistaa kulttuuri- ja luovan alan kehittämisen *suunnitelmallisuutta*
- *mahdollistaa muutosta edistävän tekemisen* ja luo sille johtamisen työkalun
- vahvistaa toimijoiden TKI-osaamista
- Innovaatioportfolion toimiminen ekosysteemin yhteisen vaikuttavuuden *alustana*.
- Edistää kokonaisvaltaisempaa *vaikuttavuutta*.
- tukea luovan alan valtakunnallista kasvustrategiaa
- samalla muodostaa uusi luovan alan neuvottelukunta Pirkanmaalle

Miten kohti yhteistä tulevaisuutta?

- Luodaan pohja yhteiselle tekemiselle Sitran innovaatioportfolion rakennetta ja metodia hyödyntäen.
- Muodostetaan luovien alojen kehittämiseen neuvoa-antavan asiantuntijaelimen eli neuvottelukunnan toimintamalli ja kokoonpano
- Fokuksessa samankaltaisten haasteiden parissa toimivien hankkeiden ja kehittäjien koordinaatio, sekä keskinäisen oppimisen edistäminen.
- Alueellinen huomiointi Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelmasta sekä Luovan talouden kasvustrategiasta



Jaettu visio, tieto ja vaikuttavuus

- Jaettujen haasteiden tunnistaminen: Määrittävät yhteisen suunnan ja koordinaation.
- Eri rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen ja portfoliojohtaminen: yhdistävät resurssit tavoitteelliseksi ja ajassa eteneväksi kokonaisuudeksi.
- Jaetun tiedon tuottaminen: Tukee yhteistä ymmärrystä, oppimista ja harkittua päätöksentekoa. Hankkeen koulutukset, yhteistyöskentely...
- Yhteiskehittäminen, projektit ja kokeilut = konkreettiset teot ja ratkaisut
- Luottamukseen perustuva yhteistyö rakenne ja sitoutuminen, suurempi ääni vaikuttaa esim. neuvottelukunnan muodossa



Systemisen muutoksen aallot



Hankkeen työpaketit:

TP1) Luovan alan innovaatioportfolion muodostaminen

- Systeemistä muutosta vaativien haasteiden tunnistaminen
- Innovaatioportfolion vaikuttavuuden hahmottelu
- Vaikuttavan projektikokonaisuuden koostaminen ja portfolion hallinta
- Yhteisen ymmärryksen luominen ja sidosryhmien sitouttaminen

TP2) TKI-osaamisen vahvistaminen

TP3) Luovan alan neuvottelukunta ja verkostotyö

TP4) Hankkeen hallinto, raportointi ja viestintä

1. **Tarpeiden kartoitus ja tavoitteiden asettaminen**
- Tunnistetaan keskeiset haasteet ja mahdollisuudet, määritellään selkeät tavoitteet

2. **Sidosryhmien sitouttaminen ja yhteistyö**
- Kootaan monialainen työryhmä, järjestetään tilaisuuksia ja järjestäydytään

3. **Innovaatioiden kartoitus ja valinta**
- Kerätään ja analysoidaan olemassa olevat innovaatiot ja hankkeet, valitaan portfolioon

4. **Portfoliohallinta ja koordinointi**
- Luodaan ”hallintomalli” johtamiseen ja koordinointiin, edistetään keskinäistä oppimista

5. **Seuranta ja arviointi**
- Määritellään mittarit ja indikaattorit joilla seurataan edistymistä, väliarviointi ja kehittäminen

6. **Viestintä ja vaikuttavuuden levittäminen**
- Laaditaan viestintäsuunnitelma, järjestään ja osallistutaan tapahtumiin ja seminaareihin

Hankkeen tulokset

- Muodostettu **innovaatioportfolio**, joka samalla nostaa esiin uuden yhdistelmän kulttuuri- ja luovan alan toimijoita alueellisen vaikuttamisen tukemiseksi Pirkanmaalla. Toimii säännöllisesti päivittyvänä työkaluna ja mahdollisen Pirkanmaan kulttuuristrategian yhtenä osana.
- **Asiantuntijapalveluita** TKI-osaamisen vahvistamiseksi (koulutukset, työpajat, yhteistyöt), uutta kehittämisosaamista toimialalle
- **pilotoituna luovan alan neuvottelukunnan** koolle kutsuminen ja toimijoiden identifiointi, neuvottelukunnan toiminnan kuvaus innovaatioportfolion rakentamisen tukena, sekä kirjatut neuvottelukunnan tavoitteet ja toimintamalli hankkeen jälkeen toteutettavaksi

Tulevaa toimintaa:

- 5.5.klo 9-12 systeemiajattelun luento: **Luovaa tolkun tekemistä – systeeminen muotoilu oppaana innovoinnin alkuhämärässä**, TAMK kampus
- 3.6. klo 14 Luovien alojen yhteisön keskustelutilaisuus, Kulttuurikeskus Nekalab
- Luovien alojen kehittämistoiminnan selvitys, kysely auki 23.2.-22.3. Vastaa verkossa: <https://forms.office.com/e/4SaYuy9nTe>
- AMK-lopputyö: ”Luovan alan käsiohjelma” innovaatioportfoliosta luovien alojen toimijoille. (käsite- ja sanakirja)
- YAMK-opiskelijat tekevät datankeruuta ja kehittämishankkeista 2-4/2026 (tietorakenteen ja tietokannan suunnittelu, visualisointi)

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Susanna Ihanus
susanna.ihanus@tuni.fi
p. 050 5222 755

projektipäällikkö Heikki Aittala
heikki.aittala@tampere.fi
p. 040 809 6539

projects.tuni.fi/innovaatioportfolio

www.tampere.fi/organisaatio/pirkanmaan-luovien-alojen-innovaatioportfolio-hanke